

Дело C-227/23**Резюме на преюдициалното запитване, отправено на основание член 98, параграф 1 от Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

11 април 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Hoge Raad der Nederlanden (Нидерландия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

31 март 2023 г.

Касатори:

Kwantum Nederland BV

Kwantum België BV

Ответник по касационната жалба:

Vitra Collections AG

Предмет на главното производство

Главното производство се отнася до спор между Kwantum Nederland BV и Kwantum België BV (заедно наричани по-нататък „Kwantum“), от една страна, и Vitra Collections AG (наричано по-нататък „Vitra“), от друга страна, относно стол, пуснат на пазара от Kwantum, с който се твърди, че се нарушават авторските права на Vitra.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Настоящото запитване по член 267 ДФЕС се отнася до въпроса дали дизайнерски стол с американски произход се ползва със закрила на авторското право като „произведение на приложното изкуство“ в Нидерландия и Белгия. В това отношение най-напред е необходимо да се уточни дали фактите по главното дело попадат в приложното поле на правото на Съюза, като се има предвид член 351, параграф 1 ДФЕС. На следващо място възниква въпросът дали, и ако това е така, как се прилага т.нар. „проверка за материална реципрочност“ по член 2, параграф 7 от Бернската конвенция за закрила на литературните и художествените

произведения (наричана по-нататък „БК“) с оглед на правата и задълженията, закрепени в Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

Прюдициални въпроси

1. Попада ли разглежданото в главното производство положение в материалното приложно поле на правото на Съюза?

При утвърдителен отговор на този въпрос, се поставят и следните въпроси:

2. Обстоятелството, че предвидената в член 17, параграф 2 от Хартата закрила на интелектуалната собственост се разпростира и по отношение на авторското право върху произведение на приложното изкуство, означава ли, че правото на Съюза, и по-специално член 52, параграф 1 от Хартата, изисква, когато, след като се извърши проверката за материална реципрочност по член 2, параграф 7 от БК, се стигне до ограничение на упражняването на авторското право (по смисъла на Директива 2001/29/ЕО) върху произведение на приложното изкуство, това ограничение да бъде предвидено в закон?

3. Следва ли членове 2, 3 и 4 от Директива 2001/29/ЕО, както и член 17, параграф 2 и член 52, параграф 1 от Хартата да се тълкуват в светлината на член 2, параграф 7 от БК в смисъл, че единствено законодателят на Съюза (а не националните законодатели) може да определи дали упражняването на авторско право (по смисъла на Директива 2001/29/ЕО) може да бъде ограничено в ЕС след извършване на проверката за материална реципрочност по член 2, параграф 7 от БК, когато става въпрос за произведение на приложното изкуство със страна на произход — трета държава по смисъла на Бернската конвенция, чийто автор не е гражданин на държава — членка на ЕС, и ако това е така, да определи това ограничение ясно и точно (вж. решение на Съда от 8 септември 2020 г., C-265/19, EU:C:2020:677)?

4. Следва ли членове 2, 3 и 4 от Директива 2001/29/ЕО във връзка с член 17, параграф 2 и член 52, параграф 1 от Хартата да се тълкуват в смисъл, че при положение че законодателят на Съюза не е предвидил ограничение при упражняването на авторско право (по смисъла на Директива 2001/29/ЕО) върху произведение на приложното изкуство вследствие на провеждане на проверката за материална реципрочност по член 2, параграф 7 от БК, държавите — членки на ЕС, могат да не прилагат тази проверка по отношение на произведение на приложното изкуство, чиято страна на произход е трета държава по смисъла на Бернската конвенция и чийто автор не е гражданин на държава — членка на ЕС?

5. При разглежданите в главното производство обстоятелства и с оглед на датата на приемане на (разпоредбата, предшестваща) член 2, параграф 7 от

БК, изпълнени ли са условията на член 351, параграф 1 ДФЕС по отношение на Белгия, в резултат на което тя да може да проведе проверката за материална реципрочност по член 2, параграф 7 от БК, като в това отношение се вземе предвид обстоятелството, че в настоящия случай страната на произход се е присъединила към Бернската конвенция на 1 май 1989 г.?

Посочени разпоредби от правото на Съюза

Член 351, параграф 1 ДФЕС

Член 17, параграф 2 и член 52, параграф 1 от Хартата.

Членове 2, 3 и 4 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество (наричана по-нататък „Директива 2001/29“)

Посочени разпоредби от международното право.

Член 2, параграф 7 от БК

Кратко представяне на фактите по делото и на главното производство

- 1 Vitra е швейцарско дружество, което произвежда дизайнерски мебели, включително столове, проектирани от вече покойните съпрузи — американците Charles и Ray Eames. Един от столовете Eames, произведени от Vitra, е „Dining Sidechair Wood“ (Стол за хранене от дърво) (наричан по-нататък „DSW“). През 2014 г. Vitra установява, че Kwantum предлага и търгува със стол, подобен на DSW, под наименованието „Paris“ (наричан по-нататък „Столът „Paris“). Vitra смята, че с това се нарушава авторското му право.
- 2 Vitra предявява иск пред Rechtbank Den Haag (Районен съд Хага, Нидерландия), с който претендира по-специално Kwantum да преустанови твърдяното нарушение на авторското право, да предаде „Слоловете „Paris“ с оглед на тяхното унищожаване и да му изплати обезщетение. Rechtbank приема, че Kwantum не е нарушило авторското право на Vitra и не е действало незаконосъобразно, търгувайки със „Стола „Paris“.
- 3 Във въззивното производство Gerechtshof Den Haag (Апелативен съд Хага, Нидерландия, наричан по-нататък „Gerechtshof“) отменя това съдебно решение на Rechtbank и постановява, че що се отнася до „Стола Paris“, Kwantum е нарушило авторското право на Vitra, считано от 22 март 2017 г., и тъй като от 8 август 2014 г. търгувало с този стол, Kwantum извършило незаконосъобразни действия спрямо Vitra. Kwantum подава касационна

жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция, Hoge Raad der Nederlanden (Върховен съд на Нидерландия, наричан по-нататък „Hoge Raad“).

Основни доводи на страните в главното производство

- 4 Настоящото производство е относно приложимостта и обхвата на проверката за материална реципрочност по смисъла на член 2, параграф 7 от БК. Съгласно тази разпоредба произведенията, защитени в страната на произход само като образци и модели, се ползват в друга страна от Съюза само от специалната закрила, която се предоставя в тази страна, на образците и моделите.
- 5 В обжалваното съдебно решение *Gerechtshof* уточнява, че за провеждането на проверката за материална реципрочност е от значение как съответният обект, в конкретния случай *DSW*, се третира в страната на произход, в настоящия случай в Съединените щати. Според *Gerechtshof* в този контекст е необходимо единствено съответният обект да бъде квалифициран в страната на произход като „произведение на приложното изкуство“, което може да се ползва от авторскоправна закрила. Следователно не трябвало обектът на авторското право да е действително защитен от авторско право в страната на произход.

Кратко представяне на мотивите за отправеното преюдициално запитване

- 6 В касационното производство се поставя въпросът дали в този случай изобщо може да се приложи проверката за материална реципрочност. ЕС не е страна по Бернската конвенция и в правото на Съюза не е предвидена разпоредба относно прилагането на проверката за материална реципрочност по смисъла на член 2, параграф 7 от Бернската конвенция. Това по принцип означава, че държавите—членки на Съюза, могат сами да определят дали да изключат прилагането на тази проверка по отношение на произведение, чиято страна на произход е в трета държава или чийто автор е гражданин на трета държава. От решение на Съда от 8 септември 2020 г., *Recorded Artists Actors Performers* (C-265/19, EU:C:2020:677, наричано по-нататък „решение *RAAP*“), все пак би могло да се заключи, че в ЕС проверката за материална реципрочност по член 2, параграф 7 от БК не може да се провежда по отношение на произведение или автор от трета държава, въпреки че Бернската конвенция, за разлика от разглеждания в решение *RAAP* Договора на Световната организация за интелектуална собственост за изпълненията и звукозаписите (по-нататък „*WPPT*“), не е част от правото на Съюза. В определени договори обаче (Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост и Договора на Световната организация за интелектуална собственост за авторското право) ЕС се задължава да спазва членове 1—21 от БК.

- 7 Решението RAAP е относно прилагането на проверката за материална реципрочност по член 4, параграф 2 от WPPT спрямо изпълнители от Съединените американски щати. В този контекст Съдът постановява по-специално, че разглежданото по това дело право да се иска заплащането на еднократно справедливо възнаграждение в ЕС е сродно на авторското право, и че следователно закрилата на интелектуалната собственост по член 17, параграф 2 от Хартата се разпростира и върху него. Следователно всяко ограничаване на упражняването на това право, което е сродно на авторското право, трябва да бъде предвидено със закон (член 52, параграф 1 от Хартата). Тъй като това право се съдържа в хармонизирана норма, само законодателят на Съюза, а не националните законодатели могат да определят дали предоставянето в Съюза на това право, сродно на авторското право, следва да се ограничи по отношение на гражданите на трети държави и ако това е така, да определи това ограничение ясно и точно.

Значение на решението по делото RAAP с оглед на прилагането на член 2, параграф 7 от БК в ЕС

- 8 Съгласно член 2, буква а) от Директива 2001/29 държавите членки предоставят на авторите по отношение на техните произведения изключителното право да разрешават или забраняват възпроизвеждането. От решение на Съда от 16 юли 2009 г., *Infopaq International* (C-5/08, EU:C:2009:465), следва, че понятието „произведение“ е хармонизирано понятие в правото на Съюза. В това решение Съдът посочва, че различните части на произведението се ползват със закрила по член 2, буква а) от Директива 2001/29, при условие че съдържат някои от елементите, които са израз на собственото интелектуално творение на автора на това произведение. Ако това условие е изпълнено, въпросното произведение е защитено с авторско право.
- 9 От решение на Съда от 12 септември 2019 г., *Cofemel* (C-683/17, EU:C:2019:721) следва, че произведение на приложното изкуство, което попада в обхвата на понятието за произведение по член 2 от Директива 2001/29, също е обект на авторскоправна закрила. В това решение Съдът уточнява, че обектите следва да бъдат квалифицирани като „произведения“ по смисъла на Директива 2001/29, ако попадат в обхвата на понятието за произведение, и че трябва да бъдат закриляни с авторско право съгласно Директива 2001/29 в това си качество.
- 10 От изложеното следва, че закрилата на интелектуалната собственост по член 17, параграф 2 от Хартата, се разпростира и върху авторското право върху произведение на приложното изкуство. В този контекст въз основа на решението RAAP възниква въпросът дали правото на Съюза изисква също така, за да може да се ограничи упражняването на авторско право върху произведение на приложното изкуство вследствие на провеждането на проверката за материална реципрочност по член 2, параграф 7 от БК, това ограничение да бъде предвидено със закон. Освен това от решение RAAP

може да се направи извод, че това е въпрос, който е от компетентността единствено на законодателя на Съюза. Последният обаче не е предвидил такова ограничение според действащото право на Съюза. Последница от това би могло да бъде обстоятелството, че държавите членки не могат да прилагат проверката за материална реципрочност по смисъла на член 2, параграф 7 от БК.

Член 351, параграф 1 ДФЕС

- 11 При учредяването на Европейската икономическа общност през 1957 г. държавите членки възнамеряват да оставят непроменени своите по-ранни международноправни задължения. Ето защо член 351, параграф 1 ДФЕС гласи:

„Правата и задълженията, произтичащи от споразумения, сключени преди 1 януари 1958 г. [...] между една или повече държави членки, от една страна, и една или повече трети страни, от друга, не се засягат от разпоредбите на Договорите.“

Kwantum твърди, че проверката за материална реципрочност съгласно член 2, параграф 7 от БК попада в обхвата на член 351, параграф 1 ДФЕС. В конкретния случай правото на Съюза, независимо от тълкуването му в решение RAAR, не изключвало прилагането на чл. 2, ал. 7 ЗАПСП.

- 12 Член 351 ДФЕС обаче се прилага само за задължения по международното право, поети преди 1 януари 1958 г. На 16 ноември 1972 г. Нидерландия се присъедини към Брюкселската ревизия на Бернската конвенция, която влиза в сила за Нидерландия на 7 януари 1973 г. За Белгия обаче Брюкселската ревизия на Бернската конвенция е влязла в сила преди 1 януари 1958 г. Това би могло да означава, че Kwantum може да се позове на член 351, параграф 1 ДФЕС, доколкото претенциите на Vitra се отнасят до защитата на авторските права в Белгия.
- 13 На следващо място, възниква въпросът дали за защитата на авторското право в Белгия и за прилагането на член 351 ДФЕС е от значение обстоятелството, че настоящата държава на произход, Съединените американски щати, се е присъединила към Бернската конвенция (в редакцията след Парижкия акт) на 1 март 1989 г. и че по този начин задълженията по Бернската конвенция по отношение на тази конкретна договаряща държава са възникнали след 1 януари 1958 г.

Основателно съмнение

- 14 С оглед на изложеното е възможно да възникнат основателни съмнения относно отговора на въпроса дали, от една страна, разглежданата ситуация попада в материалното приложно поле на правото на Съюза и от друга страна, дали проверката за материална реципрочност по член 2, параграф 7

от БК може да се приложи, при положение че в правото на Съюза не е предвидена съответна разпоредба, в Нидерландия или в Белгия по отношение на произведение на приложното изкуство с произход от трета държава, чийто автор не е гражданин на държава — членка на ЕС. Поради това Hoge Raad отправя посочените по-горе преюдициални въпроси.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ